

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/91/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119257332
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:6119257332.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Malíkovej a sudkýň JUDr. Lýdie Gálisovej a JUDr. Sone Vackovej, v právnej veci žalobkyne: X. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom ul. XX.U. XX/X, Z., zastúpená JUDr. Janou Bezákovou, advokátkou, so sídlom Bakalárska 38/6, Prievidza, IČO: 37 915 061, proti žalovanej: X. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom V. G. XXXX/XX, R., prechodne bytom K. S. XX/XX, V., o zaplatenie 6988 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky (ďalej „súd prvej inštancie“) zo dňa 12. augusta 2021 č.k. 4C/66/2019-178 (ďalej „rozsudok súdu prvej inštancie“), takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti (výrok I.) a v časti náhrady trov konania (výrok III.) zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala zaplatenia sumy 6988 eura s 5% ročným úrokom z omeškania od 05. 04. 2019 do zaplatenia titulom vydania bezdôvodného obohatenia. Konanie v časti o zaplatenie sumy 500 eur zastavil a o náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal.

1.1. Za preukázaný mal skutkový stav, z ktorého zistil, že žalovaná spolu s manželom uzavreli Zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX so Slovenskou sporiteľňou, a.s. dňa 24. 10. 2007 (ďalej len „zmluva o úvere“), na základe ktorej bol poskytnutý úver vo výške 410 000 Sk (13609,51 eura) na kúpu pozemku. Žalobkyňa, ako záložca, uzavrela dňa 26. 10. 2007 so Slovenskou sporiteľňou, a.s. (ďalej aj „banka“) Zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam podľa § 151a a nasl. Občianskeho zákonníka a Mandátnu zmluvu podľa § 566 a nasl. Obchodného zákonníka (ďalej len „zmluva o zriadení záložného práva“, resp. „záložná zmluva“). Touto záložnou zmluvou bol zabezpečený úver žalovanej a jej manžela. V roku 2010 došlo k rozvodu žalovanej a jej manžela. Žalovaná nesplácala úver riadne a včas, v dôsledku čoho banka vyzvala žalobkyňu na zaplatenie dlžnej sumy, oznámila jej nesplácanie úveru a prípadnú realizáciu záložného práva. Tieto upomienky boli zo dňa 11. 11. 2015, dňa 20. 05. 2016 a dňa 26. 01. 2017. Z výpisov z úverového účtu vyplýva, že v roku 2015 žalovaná neuhradila ani jednu splátku úveru, v roku 2016, do 06. 06. 2016 nebola uhradená žiadna splátka, dňa 07. 06. 2016 bola zaplatená suma 1 568,30 eura. V roku 2017 bol realizovaný vklad dňa 13. 02. 2017 v sume 620,55 eura, dňa 21. 08. 2017 v sume 551 eur a od 18. 09. 2017 pravidelne mesačne boli poukazované splátky vo výške 73 eur a dňa 08. 12. 2017 bol realizovaný vklad v sume 500 eur. V roku 2018 boli realizované splátky mesačne vo výške 74,92 eura, až do 10. 10. 2018, pričom dňa 09. 07. 2018 bol vklad vo výške 500 eur, 07. 09. 2018 vo výške 500 eur, dňa 07. 11. 2018 vklad vo výške 3 342 eur. Okrem toho mesačne bol realizovaný vklad vo výške 73 eur.

1.1.1. Žalobkyňa v prospech úverového účtu zaplatila sumu 551 eur, od 14. 09. 2017 do 05. 11. 2018 splácala mesačne sumu 73 eur, okrem toho zaplatila dňa 08. 12. 2018 sumu 500 eur, dňa 09. 07. 2018 sumu 500 eur, dňa 07. 09. 2018 sumu 500 eur a dňa 06. 11. 2018 sumu 3342 eur.

1.2. Žalobkyňa vzala v priebehu konania žalobu v časti o zaplatenie sumy 500 eur s úrokom z omeškania späť, z ktorého dôvodu, majúca za preukázané splnenie podmienok, súd prvej inštancie konanie v tejto časti zastavil.

1.3. Po právnej stránke napadnutý rozsudok odôvodnil ustanoveniami § 451 ods. 1, ods. 2, § 454 a § 456 Občianskeho zákonníka (zákon číslo 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov).

1.4. Konštatoval, že zo strany žalovanej bolo preukázané, že úver riadne spláca, preto plnenia žalobkyne, ktoré zasielala v prospech účtu za obdobie od 27. 08. 2017 do 07. 10. 2019 bolo dobrovoľným plnením, ktoré žalobkyňa plnila bez právneho dôvodu. Neobstojí preto obava žalobkyne, že veriteľ pristúpi k výkonu záložného práva, pretože táto výzva bola žalobkyňi doručená ešte v roku 2015 a preto neexistuje žiadny právny podklad na to, aby veriteľ pristúpil k výkonu záložného práva. Plnenie podľa § 454 Občianskeho zákonníka za obdobie rokov 2016 a 2017 bolo plnením za žalovanú. Žalovaná začala riadne splácať úver mesačnými splátkami vo výške 74,92 eura od 10. 01. 2018, dovtedy prijaté plnenia zo strany žalobkyne v prospech úveru boli započítané ako preplatok, ktorý sa rozúčtoval na niekoľko mesiacov. V priebehu konania neboli splnené predpoklady na vydanie bezdôvodného obohatenia, pretože žalobkyňa plnila za žalovanú jej dlh proti jej vôli, pričom dlh nezanikol, stále trvá. K bezdôvodnému obohateniu žalovanej nemohlo dôjsť, nakoľko žalobkyňa duplicitne plnila to, čo mala plniť žalovaná ako dlžníčka, pričom žalovaná si riadne plnila svoj dlh. Za obdobie, za ktoré si žalobkyňa uplatnila vydanie bezdôvodného obohatenia, plnili obidve, takže nemohlo dôjsť k vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej.

1.5. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (zákon číslo 160/2015 Z.z., ďalej len „CSP“) tak, že v konaní plne úspešnej žalovanej nepriznal náhradu trov konania z dôvodu, že žalovaná si náhradu trov konania neuplatnila.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadla odvolaním žalobkyňa a to proti výroku I., ktorým žalobu žalobkyne zamietol.

2.1. Dôvodila, že žalobkyňa k uzavretiu zmluvy o záložnom práve pristúpila v dôvere, že žalovaná si svoje záväzky z úverovej zmluvy bude plniť riadne a včas. Napriek rodinným väzbám, spolu už dlhšiu dobu nekomunikujú. Žalobkyňa preto o plnení úveru nemala žiadne informácie. V novembri 2015 bola žalobkyňi doručená výzva o nedoplatku na splátkach úveru. V máji 2016 bola doručená ďalšia výzva, ktorou bola upozornená, že ak dlžná suma vo výške 1 568,30 eur nebude v stanovenej lehote uhradená, banka pristúpi k realizácii výkonu záložného práva. Dňa 26. 01. 2017 bola doručená ďalšia výzva veriteľa, ktorou bola žalobkyňa upozornená, že ak dlžná suma vo výške 620,55 eura nebude do 15 dní zaplatená, banka vyhlási mimoriadnu splatnosť a pristúpi k realizácii výkonu záložného práva. Žalobkyňa tento záväzok uhradila. Plnenia si uplatnila v upomínacom konaní, kde jej bol nárok priznaný a v exekučnom konaní bola pohľadávka vymožená. V lete roku 2017 sa žalobkyňa informovala u veriteľa na plnenie úverových splátok. Po zistení nedoplatku, v auguste 2017 znovu zaplatila dlh a od toho času pravidelne mesačne poukazovala na úverový účet finančné prostriedky. Ak mala mimoriadny príjem, tak vložila vyššiu sumu, nakoľko sa domnievala, že úver bude skôr splatený a banka jej uvoľní založený byt. Za rok 2017 a 2018 bola suma vo výške 1 656,44 eura použitá na splátky úveru a zostávajúca suma vo výške 4 831,56 eura zostala ako preplatok na účte, z ktorého časť bola použitá na úhradu ďalších splátok.

2.2. Súd prvej inštancie žalobu žalobkyne zamietol. Podľa názoru žalobkyne súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. f/, písm. h/ CSP).

2.3. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalovaná od roku 2016 nezaplatila ani jednu splátku, až do podania návrhu. Od výzvy banky bol úver splácaný výlučne z finančných prostriedkov žalobkyne. Uvedenú skutočnosť potvrdila aj žalovaná. Nie je preto jasné, na základe akých dôkazov súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaná svoj záväzok z úveru plní od 01. 01. 2018 a začala ho splácať hneď po tom, ako sa dozvedela o nedoplatkoch. Žalobkyňa nevie presne špecifikovať sumu, ktorá bola z preplatku na úhradách použitá na splátky úveru, nakoľko nemá prístup k úverovému účtu. Žalovaná predložila výpisy iba do 31. 12. 2018. Žalobkyňa žiadala súd, aby žalovaná predložila výpis z úverového účtu do 31. 12. 2019, čím chcela preukázať presné vyčíslenie sumy z preplatku na splátky úveru. Žalovaná výpis nedoložila, preto tento dôkaz nebol vykonaný.

2.4. Žalobkyňa ďalej dôvodí, že napriek tomu, že v danom prípade k realizácii záložného práva nedošlo, je nepochybné, že žalobkyňa plní na úverový účet žalovanej vedený v banke, ktorá je veriteľom úveru, za splnenie ktorého je žalobkyňa vecným ručiteľom. Z tohto účtu si potom banka sťahuje jednotlivé splátky. Poukázala v tejto súvislosti na súdnu prax, konkrétne rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo 71/1999, ktorého záver je možné analogicky použiť na danú vec. Preto je toho názoru, že v danej veci bolo potrebné aplikovať ustanovenia § 550 a § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka analogicky.

2.5. Sumu vkladov vložených žalobkyňou na úverový účet, ktorá prevyšuje sumu použitú na úhradu splátok úveru v banke, z účtu nemôže nikto vybrať, môže byť použitá len na úhradu splátok úveru a jeho príslušenstva. Pokiaľ sa jedná o sumu vkladov, ktorá prevyšuje sumu použitú na úhradu splátok, ide o bezdôvodné obohatenie žalovanej, na ktoré je potrebné aplikovať ustanovenie § 451 Občianskeho zákonníka, nakoľko žalobkyňa poskytla svoje plnenia bez právneho dôvodu a povinnosťou žalovanej je toto plnenie vydať.

2.6. Žiada, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie.

3. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne najskôr namietala nedodržanie lehoty na podanie odvolania, neskôr, po vyjadrení žalobkyne o včasnosti podaného odvolania, dôvodila, že konanie na Okresnom súde Nové Zámky sp.zn. 16C/117/2017 prehrala pre pasivitu v konaní, nakoľko nemala presmerované doručovanie pošty a bývalý manžel jej oznámenia o doručenej pošte posielal po dcérach po dátume možnosti vyzdvihnutia zásielok, a nie z dôvodu, že by objektívne nemala úspech v tomto súdnom konaní.

3.1. Namietala, že žalobkyňa v tomto konaní nevystupuje ako dlžník a preto nie je dôvod na aplikáciu ustanovenia § 511 Občianskeho zákonníka, ktorý definuje spoločné záväzky. Taktiež nebolo preukázané, že by veriteľ požadoval od žalobkyne plnenie, ktoré je predmetom sporu. Žalobkyňa nie je dlžníkom, je záložcom a dobrovoľne uhrádzala splátky a mimoriadne vklady bez toho, aby o tejto skutočnosti upovedomila žalovanú, ale aj druhého dlžníka, jej bývalého manžela, X.. Žalobkyňa nepreukázala plnenia, ktoré bola povinná vykonať tak, ako jej to uložil súd na predbežnom prejednaní sporu.

3.2. Nestotožnila sa ani s názorom žalobkyne o analogickej aplikácii ustanovení § 550 a § 853 Občianskeho zákonníka. Dôvodí, že veriteľ nevyzval, neupomínal a ani nijako inak nevyvíjal tlak na žalobkyňu, aby plnila. V tejto súvislosti ani použitie ustanovenia § 151a až § 151g Občianskeho zákonníka nie je výkladovo správne, nakoľko pojednávajú o právnych základoch vzniku záložného práva, jeho náležitosti a zániku, pričom žalobkyňa nespochybnila dobrovoľnosť vzniku záložného práva k jej bytu. Keďže nedošlo k uspokojeniu pohľadávky zo zálohu záložcu, nie je možné požadovať náhradu použitím analógie legis.

3.3. V závere poukázala opätovne na dobrovoľnosť plnenia žalobkyne. Žalovaná nemôže voľne nakladať s týmito prostriedkami a teda sa ani nemôže obohacovať na úkor žalobkyne.

3.4. Poukázala tiež na okolnosť, že na úvere sú účastníkmi dvaja dlžníci, pričom žalobkyňa vedome, cielene žiada plnenie v plnom rozsahu, bez právneho základu, len od jedného z dlžníkov, od žalovanej, čím sa toto konanie môže považovať za konanie v rozpore s dobrými mravmi.

4. Žalobkyňa v následnom vyjadrení k vyjadreniu žalovanej iba uviedla, že zotrváva na svojich vydareniach uvedených v konaní.

5. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, zákon číslo 160/2015 Z.z., účinný od 01. 07. 2016, ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu v časti, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané a v zákonom stanovenej lehote (§ 359, § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že odvolanie spĺňa náležitosti § 363 a nasl. CSP, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 ods.1 CSP, § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania, dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP je potrebné zrušiť z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, keď nevykonal navrhované dôkazy a nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Predmetom konania v danej veci je nárok žalobkyne uplatnený žalobou, o zaplatenie 6988 eur s 5% ročným úrokom z omeškania od 05. 04. 2019 do zaplatenia. Po čiastočnom späťvzati žaloby žalobkyňou, o zaplatenie sumy 500 eur, súd prvej inštancie konanie v tejto časti zastavil. Predmetom konania zostala suma 6 488 eur s príslušenstvom. Žalobkyňa sa domáha vydania tejto sumy od žalovanej titulom bezdôvodného obohatenia z dôvodu, že platila za ňu splátky úveru, ktorý si zobrala žalovaná spolu s jej bývalým manželom a ktorý riadne nesplácala. Žalobkyňa uzavrela s veriteľom žalovanej zmluvu o záložnom práve, založila jej patriacu nehnuteľnosť byt, za riadne splácanie úveru. Žalovaná úver riadne nesplácala, veriteľ vyzval žalobkyňu na plnenie, v dôsledku čoho žalobkyňa plnila za žalovanú splátky úveru a tieto ňou plnené splátky, žiada od žalovanej vrátiť.

6.1. Súd prvej inštancie žalobu žalobkyne zamietol dôvodiac, že žalobkyňa nebola vyzývaná na plnenie, plnila dobrovoľne, preto nemohlo vzniknúť bezdôvodné obohatenie žalovanej, ktoré musí žalovaná vydať. Dodal, že žalovaná riadne plnila splátky úveru.

6.2. S rozsudkom súdu prvej inštancie sa nestotožnila žalobkyňa, ktorá ho napadla odvolaním a žiadala napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

Podľa § 391 ods. 1 CSP, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prerušiť konanie, schváliť zmier, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci vec patrí.

8. Napriek tomu, že ani jedna strana sporu nenamietala v podanom odvolaní nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku, odvolací súd sa touto otázkou zaoberal, nakoľko nebolo možné v celom rozsahu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie riadne preskúmať.

8.1. Odvolací súd poukazuje na stálu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v danom prípade konkrétne na rozhodnutie sp.zn. 3Cdo 118/2016, v ktorom dovolací súd uviedol, že: „nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu (R 111/1998) považovaná za procesnú vadu („inú vadu konania“), nezakladajúcu prípustnosť dovolania. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdili viaceré rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015). Ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ OSP“. Obdobne argumentoval ústavný súd v uznesení zo 14. januára 2015 sp. zn. III. ÚS 1/2015 a tiež v uznesení z 26. augusta 2015 sp. zn. I. ÚS 364/2015. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ OSP. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ OSP“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016.

9. Uvedené stanovisko sa vzťahuje aj vady konania pred súdom prvej inštancie, na ktoré odvolací súd musí prihliadať aj bez návrhu. Odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie nespĺňa náležitosti a podmienky uvedené v ustanovení § 220 CSP. Odvolací súd poukazuje predovšetkým na zmatečnosť odôvodnenia rozsudku, ako aj na dôvody, ktoré z vykonaného dokazovania vôbec nevyplývajú.

9.1. Súd prvej inštancie ako jedným z dôvodov zamietnutia žaloby žalobkyne uvádza, že splátky úveru, ktoré plnila žalobkyňa za obdobie od 27. 08. 2017 do 07. 10. 2019 boli dobrovoľným plnením. Nie je zrejmé, na základe akej skutočnosti sa súd prvej inštancie zaoberal plnením žalobkyne aj v roku 2019, keď predmetom žaloby bolo zaplatenie splátok a mimoriadnych splátok žalobkyňou na úvere žalovanej za obdobie od 21. 08. 2017 do 06. 11. 2018.

9.2. Ďalej súd prvej inštancie v bode 22. rozsudku uvádza, že: „...žalovaná začala splácať riadne splátky vo výške 74,92 eura mesačne počnúc od 10. 01. 2018, dovtedy prijaté plnenia zo strany žalobkyne v prospech Slovenskej sporiteľne boli započítané ako preplátok...“. Následne súd prvej inštancie uviedol, že: „Podľa jeho názoru nemohlo dôjsť k vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalobkyne, keď žalobkyňa duplicitne plnila to, čo mala plniť žalovaná ako dlžníčka, pretože dlžníčka si riadne plnila svoj dlh“ (žalobkyňa sa nemohla bezdôvodne obohatiť, keď plnila za žalovanú). Na jednej strane súd prvej inštancie uvádza, že žalovaná plnila riadne od 10. 01. 2018 (a ako plnila, resp. neplnila za predchádzajúce obdobie roku 2017, neuvádza), no na druhej strane tvrdí, že žalovaná ako dlžníčka si riadne plnila svoj dlh. Ide o zmatečné, rozporuplné odôvodnenie napadnutého rozsudku.

9.3. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, opäť v bode 22. dôvodí, že: „Neobstojí v konaní námietka, resp. obava žalobkyne, že veriteľ pristúpi k výkonu záložného práva, pretože táto výzva bola žalobkyňi doručená ešte v roku 2015, odkedy došlo k zmene skutkového stavu a žalovaná

začala riadne splácať úver“. Zrejme ušlo pozornosti súdu prvej inštancie, že v spise sa nachádzajú aj ďalšie upomienky veriteľa, zaslané žalobkyňi, a to na č.l. 75 upozornenie banky (v zastúpení právneho zástupcu) zo dňa 11. 11. 2015, na č.l. 76 upozornenie banky zo dňa 20. 05. 2016, kde sú síce dlžníci, ako adresáti prečiarknutí, avšak predmetné upozornenie bolo zaslané na vedomie žalobkyňi a na č.l. 77 upozornenie banky zo dňa 26. 01. 2017. Vo všetkých týchto upozorneniach banka uvádza, že ak dlžná suma nebude uhradená, banka je oprávnená vyhlásiť mimoriadnu splatnosť a pristúpiť k realizácii výkonu záložného práva. Nemožno preto toto tvrdenie súdu prvej inštancie vyhodnotiť ako dôvodné a opodstatnené, keďže dôkazy, vykonané pred súdom prvej inštancie tomuto záveru nenasvedčujú. Odvolací súd poznamenáva, že žalovaná v roku 2015, 2016 a 2017 dlh riadne nesplácala, nakoľko za tieto roky bola žalobkyňa upozornená bankou na nesplácanie predmetného úveru. Splátky za toto obdobie, resp. jednorazové platby, ako to vyplýva z úverového účtu, platila žalobkyňa, čo žalovaná ani nepoprela.

10. Súd prvej inštancie v podstatne zamietol žalobu žalobkyne dôvodiac jej dobrovoľným plnením za žalovanú, v dôsledku čoho nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu žalovanej na úkor žalobkyne.

10.1. V prvom rade odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že žalobkyňa bola záložnou dlžníčkou, t.j. záložcom, keď svojou nehnuteľnosťou ručila a zabezpečovala úver žalovanej a jej bývalého manžela. Záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že v prípade ich riadneho a včasného nesplnenia je záložný veriteľ oprávnený domáhať sa uspokojenia z veci založenej (§ 151a ods. 1 Občianskeho zákonníka). Ak zročná pohľadávka nie je včas a riadne splnená (§ 151f Občianskeho zákonníka) nastupuje uhradzovacia funkcia záložného práva. Záložné právo má, rovnako ako ručenie (§ 546 a nasl. Občianskeho zákonníka), subsidiárnu a akcesorickú povahu. Subsidiarita vyjadruje, že ide o podporný zdroj uspokojenia pohľadávky záložného veriteľa, ktorý nastupuje len vtedy, ak pohľadávka nebola dlžníkom dobrovoľne splnená a ani nezanikla iným spôsobom. Akcesorita záložného práva spočíva v tom, že bez zákonného, hlavného záväzkového právneho vzťahu, nemôže existovať ani záložný právny vzťah. Záložné právo, rovnako ako ručenie, svojou povahou predstavuje záruku za dlh a je v ňom obsiahnutá aj povinnosť uspokojiť pohľadávku veriteľa. Plnenie záložcu za dlžníka je jeho právnou povinnosťou, preto svoj nárok na náhradu za plnenie poskytnuté záložnému veriteľovi nemôže voči dlžníkovi uplatniť podľa ustanovenia § 454 Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení. Ustanovenia § 853 Občianskeho zákonníka však umožňuje použiť analógiu legis, preto záložca môže požadovať od dlžníka náhradu za poskytnuté plnenie veriteľovi podľa § 550 Občianskeho zákonníka analogicky (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo 71/1999).

10.2. Za situácie, že žalobkyňa plnila banke, plnila tak za žalovanú úver, avšak plnila ho v dôsledku toho, že ho neplnila žalovaná. Preto plnenie žalobkyne nie je možné v žiadnom prípade vyhodnotiť ako plnenie dobrovoľné, keďže ho plnila ako „ručiteľka“, resp. záložca za úver žalovanej. Z tohto dôvodu je preto opodstatnený záver žalobkyne o analogickej aplikácii ustanovenia § 550 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Napriek tomu, že v danom prípade celý dlh žalovanej nebol zo strany žalobkyne splnený, nič nebráni analogickej aplikácii tohto ustanovenia. Aplikácia ustanovení o bezdôvodnom obohatení podľa Občianskeho zákonníka v danom prípade nie je možná.

10.3. Záveru odvolacieho súdu o analogickej aplikácii ustanovenia § 550 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanovením § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nasvedčuje aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2Cdo 71/1999 zo dňa 30. novembra 1999, zo záverov ktorého vyplýva, že: „...ak pohľadávka veriteľa bola uspokojená zo zálohu záložcu, ktorý nie je totožný s osobou dlžníka, môže záložca za to požadovať od dlžníka náhradu, a to s použitím analógie (§ 853 Občianskeho zákonníka) podľa ustanovenia § 550 Občianskeho zákonníka“. Aj keď v danom prípade nedošlo k úplnému splateniu dlhu žalovanej žalobkyňou, nedošlo k realizácii záložného práva, je možné aplikovať aj na daný skutkový stav závery tohto rozhodnutia. Súd prvej inštancie o tomto rozhodnutí vyššej súdnej autority bol oboznámený z vyjadrení žalobkyne, avšak sa ním vôbec nezaoberal, nevyhodnotil ho a na danú vec tieto závery neaplikoval. V dôsledku toho došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu zo strany súdu prvej inštancie predmetného sporu.

11. Plnenie žalobkyne vôbec nie je možné hodnotiť ako dobrovoľné, keďže žalobkyňa za úver žalovanej ručila svojou nehnuteľnosťou, bytom. Dôvodne, po doručení nie jednej, ako to tvrdí súd prvej inštancie a žalovaná (ktorá tvrdí, že veriteľ vôbec nevyzýval žalobkyňu na plnenie), sa žalobkyňa obávala, že bude vyhlásená mimoriadna splatnosť úveru žalovanej a následne realizovaný výkon záložného práva a ona by v rámci tohto výkonu došla o svoj byt. Odvolaciemu súdu preto vôbec nie je zrejmé, na základe akých úvah sa súd prvej inštancie vôbec mohol domnievať o dobrovoľnom plnení zo

strany žalobkyne. Po doručení upomienok a výziev zo strany veriteľa, tento záver je neakceptovateľný. Žalobkyňa jednoznačne plnila za žalovanú, preto analogicky, aj keď celý dlh splatený nebol, má nárok na vrátenie ňou splatených splátok a mimoriadnych platieb na úver žalovanej (analogicky ustanovenie § 550 Občianskeho zákonníka).

11.1. Skutočnosť, či žalobkyňa plnila dobrovoľne alebo nie, nemá pre daný spor právny význam, nakoľko žalobkyňa jednoznačne plnila za žalovanú aj vtedy, keď žalovaná si svoje povinnosti, riadne splácať svoj dlh, neplnila. Za situácie, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku konštatoval, že žalobkyňa začala riadne splácať splátky až od 10. 01. 2018, nie je možné prijať záver o jej riadnom splácaní aj za obdobie rokov 2015, 2016, 2017. Z výpisov účtu žalovanej vyplýva, že za tieto roky si svoj záväzok voči banke neplnila. Ak aj následne žalobkyňa v roku 2018 plnila na úverový účet žalovanej a na tento účet plnila aj žalovaná, táto skutočnosť nič nemení na povinnosti žalovanej tieto plnenia žalobkyňi vrátiť. Za tejto situácie budú plnenia žalobkyne započítané na splátky úveru žalovanej a žalovaná o túto sumu zaplatí na úvere menej. Aj na základe týchto skutočností, ktoré vyplývajú z vykonaného dokazovania, nie je možné prijať záver súdu prvej inštancie o riadnom splácaní úveru zo strany žalovanej a o dobrovoľnom plnení zo strany žalobkyne za žalované obdobie.

12. Odvolací súd tiež poukazuje na skutočnosť, že žalobkyňa sa úspešne v konaní vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp.zn. 16C/117/2017 domohla vrátenia ňou zaplatených splátok úveru na základe upomienky zo dňa 20. 05. 2016, ktorou veriteľ oznámil dlžníkom, že sú v omeškaní so splátkami vo výške 1 568,30 eura, ktorú sumu zaplatila žalobkyňa dňa 06. 06. 2016. Taktiež sumu 620,55 eura na základe upomienky zo dňa 26. 01. 2017 zaplatila žalobkyňa dňa 10. 02. 2017. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 09. 04. 2018 zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 2 188,85 eura s 5% úrokom z omeškania ročne od 05. 05. 2017 do zaplatenia, žalobkyňi. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 12. 09. 2018.

12.1. Tvrdenie žalovanej, že tento spor (16C/117/2017) prehrala iba v dôsledku jej pasivity, je právne bezpredmetné a neopodstatnené. Nie je rozhodujúce, že žalovaná bola v predmetnom spore pasívna podľa jej tvrdenia, pre nepresmerovanie zásielok, rozhodujúcou je skutočnosť, že súd už v tomto konaní priznal žalobkyňi nárok na vrátenie ňou zaplatených súm na úvere žalovanej. Odvolací súd sa síce nestotožnil s tvrdením súdu v tomto konaní, že ide o bezdôvodné obohatenie žalovanej, avšak táto skutočnosť nič nemení na tom, že už raz súd v konaní žalobkyňi nárok za predchádzajúce obdobie, priznal.

12.2. Súd prvej inštancie v konaní, ktoré je predmetom preskúmania odvolacím súdom (4C/91/2019) sa vôbec týmto predchádzajúcim konaním nezaoberal, nevyhodnotil ho a vôbec naň neprihliadol.

13. V podanom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne, žalovaná namieta, že žalobkyňa vymáha celú sumu iba od nej, napriek tomu, že dlžníkmi sú tak žalovaná, ako aj jej bývalý manžel, ktoré konanie žalobkyne považuje za konanie v rozpore s dobrými mravmi.

13.1. Odvolací súd iba poznamenáva, že súd prvej inštancie sa vôbec v napadnutom rozsudku nezaoberal skutočnosťou, či dlžníkom je iba žalovaná, resp. dlžníkmi a akými, sú žalovaná a jej bývalý manžel, napriek tomu, že táto námietka bola vznesená už v priebehu konania na súde prvej inštancie. V tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti súdu prvej inštancie ustanovenie § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Povinnosťou súdu prvej inštancie bude vyhodnotiť skutočnosť, či v danom spore ide o solidárnych dlžníkov, alebo o dlžníkov, u ktorých je možné deliteľné plnenie.

14. S poukazom na vyššie uvedené nesprávne právne posúdenie predmetu sporu súdom prvej inštancie, nevykonanie dôkazu navrhovaného žalobkyňou, nepreskúmateľnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorá spočíva v jeho zmätočnosti a nejasnosti, odvolací súd nemal dostatok dôvodov na preskúmanie napadnutého rozsudku a preto tento podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP mu vec vrátil na ďalšie konanie.

15. V ďalšom konaní súd prvej inštancie sa opätovne bude zaoberať nárokom žalobkyne v intenciách a záveroch tohto rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorými je podľa § 391 ods. 2 CSP viazaný. Až po riadnom zistení skutkového stavu, doplnení dokazovania, po vyhodnotení dôkazov, vo veci opätovne rozhodne. V rámci doplnenia dokazovania sa bude zaoberať aj námietkami žalobkyne uvedenými v odvolaní. Následne vo veci rozhodne rozhodnutím, v ktorom sa vyporiada aj s týmito námietkami a rozhodnutie zdôvodní podľa § 220 CSP tak, aby v prípade podaného odvolania bolo odvolacím súdom preskúmateľné. Zároveň rozhodne aj o trovách odvolacieho konania.

16.Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov v senáte 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).